GAZETA KRAKOWSKA

Nro 16

W Niedzielę Dnia 25. Lutego 1810.

Listy z Wiednia ostatnią pocztą nadeszłe, donoszą, że Arcy Xiężniczka Ludwika, nayftarsza córka Nayiaśnieyszego Cesarza Austryackiego, idzie za Nayiaśnieyszego Cesarza Francuzow. Akt ślubu odprawi się ma d. 5 Marca w Wiedniu przez umocowanego do tego Xcia Neufszatelskiego w imieniu Nayiaśnieyszego Cesarza Francuzow, który d. 2 Marca ziedzie do Wiednia. Spodziewać się należy, iż naypierwsza gazeta dworska Wiedeńska potwierdzi ważną tę wiadomość.

Z Londynu d. 23. Stycznia.

(Z Monitora.)

Ukończenie przypiskow Monitora do mowy Królewskiey zagaiaiącey parlament Angielski.

(g) Ileż w tym paragrafie znayduie się fałszu! W tey samey chwili, kiedy Król tak z tronu mowi, opuszczaią iego woyska Badajos i lewy brzeg Tagu, udaią do Lizbony i odsłaniaią Sierra Morena i całą Andaluzyą. Jeżeli chcieliście oszczędzić sobie żalu, iż Szwecya przymuszona została drogo okupić pokoy, potrzeba było 40,000 woyska wysadzić do Finlandyi. Jeżeli chcieliście dopomodz Austryi, potrzeba było wysadzić 40,000 woyska do Tryestu lub do Hamburga; a ieżeli przekonaliście się, iż bitwa pod Ratysboną była w woynie z Austryą stanowiącą, i chcieliście Hiszpanom dopomodz, tedy woysko wasze zamiast na wyspie Walcheren, powinno się było pod Talawerą znaydować. Lecz głos zwycięztwa i sławy Francuzow, tak wielką wściekłość w waszych sercach wzbudza, tak bardzo wzrusza wszystkie wasze czucia nienawiści i złości, iż wzrok wasz zasłaniaią czarne chmury. Nie myślicie na ow czas, o tem, coby dla was nayużytecznieyszem było, ale tylko o tem, coby waszą wściekłość zaspokoić mogło. Potrzebą mordow i pożarow. I tak, gdy pokoy Tylżycki pocieszył Europę i na mieyscu rzezi nastąpiła spokoyność, wy zadrzeliście z złości na widok pomyślności lądu, iak szatan Miltona na widok szczęśliwości pierwszego człowieka; dla rozpędzenia więc czarnych tych myśli, zrobiliście sobie okropny widok spalenia Kopenhagi. Widząc zaś porozumiewaiące się dwa wielkie narody względem zaprzestania woyny, staraliście się zaraz pocieszyć rozpoczęciem nowych

klęsk i rzezi! Kiedy takie iest wasze przeznaczenie, idźcie za nim, ale nie szydźcie z nieszczęśliwych, których czynicie! W ten czas kiedy obie Kastylie, Mancha, Aragonia, Nawara, Biskaia, Leona, Salamanka, Katalonia, trzy części Walencyi, &c. znayduią się w naszem ręku, wy chcecie zrobić powszechne zgromadzenie kortow; mowicie o zgromadzeniu politycznem do ludzi, którzy nie znaią innych sprężyn, innych pobudek nad fanatyzm i zabobon! Powiedźcie nam, gdzież mogą się zgromadzić ci kortowie, chyba na waszych okrętach? Lecz wy sami nie wierzycie temu, co powiadacie, a Londyn jeszcze mniey wierzy. Znayduie się aż nadto wiele Anglikow w Hiszpanii, ażebyście potrafili oszukać wasz narod względem prawdziwego stanu rzeczy w tym kraiu. Celem waszem iest tylko podniecać Hiszpanow, aby walczyli przeciw Francuzom, nim wy doydziecie do okrętow. Woyny lądowe zapewniaią wasze panowanie na morzu. Widzicie Francuzow i Hiszpanow zabiiaiacych się nawzaiem: "Są to mowicie, nieprzyiaciele, którzy się biią; potrzebaby nam bydź nierozsądnemi, żebyśmy nie podniecali ich kłotni i nie dostarczali im oręża? Płacą go oni krwią własną. Wyraz ten odsłania do reszty wasze postępowanie i zniewala każdego rozsądnego człowieka do rzucania przeciw wam przeklęstw. — W tymże paragrafie postrzegamy inne nadużycie powagi monarchiczney. Wspomniano Ferdynanda VII. iak gdyby Karol IV. iuż nie żył, i iak gdyby syn za życia oyca mógł prawo mieć do tronu. Cożby na to powiedział Jerzy III. gdyby Xżę Walii wziąwszy ten paragraf w rękę osiadł na iego tronie, i naczele gwardyi Windsorskiey i ludu Londyńskiego osadził starego i zaślepionego oyca swoiego w wieży? Wyznać potrzeba, iż Europa miałaby prawo powiedzieć do Króla Jerzego, iż na to zasłużył. Co za nauka dla Króla maiącego czterdziesto letnich synow! Co za błąd, co za niemoralność! Tak więc uznaiecie Ferdynanda VII. który na czele spisku i gwardyi ubiełonego na tronie oyca swego zrzucił z niego! To iedno słowo wyiaśnia dostatecznie wasze intrygi w sprawach Hiszpańskich. Uznaiecie Ferdynanda, ponieważ uwiedliście iego zausznikow i użyliście Xcia Infantado dla wciągnienia go w spisek przeciw oycu i matce pod pozorem zwalenia Xcia Pokoiu. Zrobiony był przez waszych stronnikow plan, iż iak skoro Karol strącony by był z tronu, miano opatrzyć twierdze w żywność, wysłać woyska ku Pireneom, odmienić systema i zawrzeć pokoy z Angliią. Znaliście dosyć charakter Cesarza, ażebyście nie przewidywali, że czynności wasze nie uydą iego bystrego oka, że Francya uderzy na Hiszpaniią i że ta będzie przymuszą rzucić się na łono wasze i stanie się niewolnicą waszą. Takie były wasze czynności w Hiszpanii. Stronnicy wasi robili spiski; intrygi wasze potrafiły uzbroić syna przeciw oycu. Król Karol, widząc życie swoie zagrożone, żądał wsparcia od swego sprzymierzeńca i pomocy iego woyska; przybył z Królową szukać przytułku wśrod woyska Francuzkiego przeciw rozzuchwaleniu ludu. — Jeżeliby przypuścić można, iż syn za życia oyca miał iakowe prawo do tronu, nie zrzekłże go się Ferdynand, a iego zrzeczenie się nie byłoż zupełnie wolne i bez żadnego przymusu.

— Mowa ta będzie na zawsze pamiętną, iako pomnik nierozsądku i zgorszenia politycznego, które zapowiada rozprzężenie rządu i upadek tronow! Krol Szwedzki, naywiernieyszy sprzymierzeniec Anglii, odpadł od tronu, i zamiast ratowania go, dania mu pomocy lub przynaymniey odwrocenia oczu od smutnego widoku, uznano w tey mowie i zaaprobowano wszystko co się w Szwecyi stało. Niżey uznano za życia oyca prawa syna, który nawet nie panował! Oto celnieysze cechy charakteru Angielskiego; natrząsacie się z tego wszystkiego, co powinno bydź nayświętszem! Gustaw iest tronu pozbawiony; natychmiast wypieracie go się i nie znacie go więcey! Mowicie z Piotrem: *Nescio hominem istum quem dicitis!* Karol iest z tronu złożony, a wy przyznaiecie pospolstwu prawo do rozrządzania tronem; nakoniec nazywacie prawem rządem i uważacie takim kilka przewrotnych głow, które się nazywaią junta i które mowią w imieniu Ferdynanda VII, który ich nie uznaie i brzydzi się nikczemnikami, którzy chcą tylko zniszczyć Hiszpanię z korzyścią dla Anglii. —— Poki tylko imie Ferdynanda VII. służyło za płaszczyk rozboynikom, nie przytano za zgodne z powagą tłumiczenia się; ale gdy to imie wspomniane iest na wysokości tronu Angielskiego, nie będzie zatem od rzeczy przełożyć przed oczy publiczności wszystkie pisma, tyczące się wielkiey tey sprawy. — Gdy stronnicy Anglii podnieśli rokosz w Aranjuez, gdy Król Karol przymuszony został przyłożonym do piersi pistoletem zrzec się dla swego syna tronu, Król i Królowa posłali do dowodzącego woyskiem Francuzkim jenerała oddaiąc się pod iego opiekę (1) i wzywaiąc pomocy swego sprzymierzyńca. Ferdynand przybył do Madrytu. Cesarz chcąc znaydować się bliżey teatru wielkich tych zdarzeń, ziechał do Bajony; (2) Król Karol życzył sobie tam ziechać, gdzie i syn iego przybył. Jeden i drugi żądał, aby Cesarz był ich sędzią. Cały świat wie, że Król Karol i Ferdynand przybyli do Bajony z własney ochoty, inaczey nie było w mocy Cesarza ich tam sprowadzić. Ferdynand znaydował się ieszcze w Wittoria pomiędzy swemi stronnikami i woyskiem gdy Cesarz pisał do niego zapraszaiąc go do Bajony. Cesarz proponował Królowi Karolowi, iż go przywroci na tron; lecz Król obciążony wiekiem, przestraszony niebezpieczeństwem, na które był wystawiony i brzydząc się postępkiem swoiego a naizuchwalszego rozhukanego pospolstwa, wolał raczey dni swe w spokoynem ustroniu przepędzić i ustąpił wszystkie swo-

(1) *W pismach usprawiedliwiaiących, które są na końcu tych uwag drukowane, znaydzie się list pod d. 18 Marca, w którym donosi Król Hiszpański Cesarzowi, iż przyiął złożenie urzędu przez Xcia Pokoiu. Pod d. 20 pisał do Cesarza, iż złożył koronę na rzecz syna swoiego; Cesarz poznał z tego listu, tak różniącego się od poprzedzaiącego, iż Król Karol nie działał wolno. Listy te oznaczone są Nrami 1 i 2, a pod Nr. 3 widzieć w istocie można, iż Król Karol korzystał z naypierwszey okazyi dla protestowania się przeciw złożeniu korony. Listy Kroia, Królowey i córki Królowey Etruryskiey pod następnemi Nrami, okazuią iak dalece obawiał się Król gwałtu buntowników i iak dalece nienawidził swoiego syna.*

(2) *Cesarz odebrał w drodze list od Xcia Ferdynanda, drukowany niżey, który mu oddał w Tours Szambelan Ferdynand Nunez.*

łe prawa Cesarzowi Napoleonowi. Wszyscy, którzy znaydowali się na ów czas w Bajonie i którzy świadkami byli słusznego gniewu starego Króla ile razy zobaczył swoiego syna, przeniosą do potomności wrażenie, iakie na nich widok ten sprawił. Sąd nie mógł bydź wątpliwy; była to bowiem rzecz, którą każdy mógł sądzić. Syn podnosi oręż przeciw swemu oycu! iest to sprawa wszystkich Królow! Syn otoczony stronnikami Anglii wydziera oycu koronę dla tego, że był szczerym sprzymierzeńcem Francyi! iest to oprócz tego sprawa Francyi! Cesarz kazał oznaymić Xciu Ferdynandowi, że nie będzie więcey panował nad Hiszpaniią; że Król Karol ustąpił mu swoich praw i że użyie praw swoich. Dozwolono mu wszelako powrócić do Hiszpanii, i ofiarowano mu eskortę, ale Cesarz oświadczył mu, iż całą potęgą Francyi będzie przeciw niemu woiował, żeby wyrwał Hiszpaniią z pod wpływu Angielskiego. (3) Ferdynand, w którym wyrzuty oyca żal sprawiły, którego przestraszyło to wszystko, co widział w Hiszpanii, który mniemał, iż powinien był panować na tronie spokoynym, a niewstępować nań przez okropne burze, nie chciał inaczey powrócić do Hiszpanii, tylko ieżeli Francya cofnie swe woyska lub odda ie pod iego rozkazy. Powinnością Cesarza było prowadzić woynę dla utrzymania praw swoiey korony i tych, które mu Karol ustąpił, i dla zniszczenia proiektów Anglii. Widząc to Ferdynand, postanowił zapewnić sobie byt spokoyny, poszedł za przykładem oyca i wyrzekł się praw do tronu. Listy Xcia Ferdynanda są tego dowodem. (4) Wiemy także, iż Cesarz kazał oświadczyć posłom wielu dworów, iż Ferdynand może gdy zechce powrócić do Hiszpanii, i będzie przez woyska Francuzkie odprowadzony aż do mieysca, które oznaczy; lecz Francya wyda mu zaraz woynę i nie dozwoli nigdy, żeby panował. Ferdynand brzydzi się łotrami, którzy używaią iego imienia dla zniszczenia Hiszpanii; z przeiętych listow, które rokoszanie usiłowali z Saragossy i Sewillii przesłać Ferdynandowi, pokazuie się, że nigdy nie korespondował z Hiszpaniią, i że ani upoważnił, ani zatwierdził żadnego z tak nazwanych rządów w Hiszpanii, które iego imienia nadużywaią. — Król Karol ustąpił Cesarzowi wszystkich praw swoich do tronu; Królewiczowie Hiszpańscy także swoich ustąpili. (5) Król Józef iest więc prawem Królem Hiszpanii. Wszystkie usiłowania, które czynili dotąd Anglicy, aby nie był od całey Hiszpanii uznany, były bezskuteczne. Pragniemy bardzo, aby Anglia zechciała, iak iest w mowie od tronu powiedziane, prowadzić daley woynę z Francyą korpusem przeciw korpusowi, i użyć wszystkich sił swoich i pieniędzy na lądzie; lecz przekonanemi iesteśmy, że te oświadczenia są tylko złudzeniem nieszczęśliwych Hiszpanów, i że Anglicy postanowili ich opuścić. Dla nich potrzeba łatwey woyny i prędko się kończącey.

(b) Niewiedzieć nad czem bardziey dziwić się należy, czy nad słabością Anglii względem

(3) *List Ferdynanda, pisany pod czas iego pobytu w Bajonie i drukowany porządkiem Nrow, okazuie iakie były iego myśli względem Francyi, gdyby był osiadł na tronie Hiszpańskim.*

(4) *Pomiędzy listami Xcia Ferdynanda do Cesarza znayduie się także ieden z Walencey pisany. Podobne listy nie potrzebuią obiaśnień.*

(5) *Zobacz dołączone do tych pism traktaty.*

Szwecyi, czy nad uciąganiem się z Hiszpanii, czy też nad iey postępowaniem względem ziednoczonych stan w Ameryki. Ziednoczone stany wypędziły waszego *Jacksona*; człowieka, na którego czole znayduie się zawsze wypiętnowana Kopenhaga i tyle wzgardzonego, iż wszelki z nim związek czyni zakał! Włożyły embargo na wasze okręty; okazały się głuchemi na wasze groźby, i wy staliście się uniżonemi, zezwalaiącemi i powolnieyszemi! Poczytuiecie się za szczęśliwych, że ziednoczone stany nie wydały wam woyny; skądże pochodzi ten język? pyta się każdy z zadziwieniem: okazuie on słabość, godną reszty mowy. W woynie z Ameryką nie macie do zyskania, a wy wszystko dla złota czynicie: nie bijecie się tylko dla zysku, i dla złota tylko krew waszą przelewacie. Człowiek myślący widzi tylko na waszych chorągwiach zamiast herbu waszego Lamparta, znaki szlachectwa i rycerstwa, paki cukru, herbaty i kawy, i dla tych tylko się bijecie. Wasz handel nicby nie zyskał w woynie z Ameryką, i dla tego iesteście głuchemi na wszystkie zniewagi.

(i) Francya prowadzi woynę bez pomnożenia swoich podatkow; owszem znacznie się zmnieyszyły i codziennie się ieszcze zmnieyszaią; lecz wasze powiększaią się do nayważszego stopnia. Bądźcie baczenemi; ieżeli musicie co rok uciekać się do ogromnych pożyczek dla zastąpienia niedoboru, iakże potraficie ustawiczną prowadzić woynę?

(k) Przyznaiecie, iż przedsięwzięte przez Francyą środki przeciw wielkim źrodłom waszey szczęśliwości sprawiły skutki, ale tylko momentalne. Powiemy wam dla czego były tylko momentalnemi, i okażemy oraz że będą na przyszłość skutecznieyszemi. Zaburzenia w Hiszpanii otworzyły więks ą część portow tego królestwa; lecz w krotce będą dla was zamknięte. Tryest dopomagał bardzo waszemu handlowi, i ten port na zawsze dla was iest zamknięty. Hollandya nadewszystko szkodziła tym środkom, których skutek zależał od ogołu; zdradzała sprawę publiczną; przyymowała wasze okręty pod banderą Amerykańską, co sam rząd Amerykański potępia, lub pod inną maską; lecz więcey iuż nieprzyymuie. Rzeczkazy wasze roku, 1807 wyciągały, aby brzegi i porty Hollenderskie osadzone były celnikami i woyskami, ktorym ufać można, i to się stanie. Wypadek pierwszey i drugiey koalicyi sprawił, iż brzegi Francuzkie rozciągnione zostały do Skaldy, wypadkiem rozkazow waszych roku 1807 będzie, iż rozciągnione zostaną do Elby. Klęski, których doświadczyliście tylko czasami, będą na przyszłość dotkliwszemi i ciągłemi. Dodać tu ieszcze potrzeba iż trudnienie się woyną iszową osłabiło bardzo dzielność środkow; lecz pokoy zapewniony przez połączenie się dwoch wielkich mocarstw i przystąpienie do tegoż systematu Pruss, Danii, Szwecyi i Austryi nadadzą nową moc wszystkim tym środkom i pozbawią was wszelkiey nadziei prowadzenia handlu z Europą. — Mowicie, iz nakładacie nowe podatki dla zapłacenia posiłkow pieniężnych waszem sprzymierzeńcom; lecz nie iesteśmy tak łatwo wiernemi. Jeżeli nakładacie podatki, to w celu zastąpienia waszego niedoboru. Skarb wasz iest przepaścią, ktorey człowiek tylko światły widzi głębokość. Usiłuiecie siebie i innych oszukać; prawda

okaże się dopiero w ten czas, gdy powszechny nastąpi bankrut i gdy papiery które pokrywaią tę przepaść na dół spadną. (1) Jakiż macie dowod zastarzałey zawziętości waszego nieprzyiaciela? Dway naywięksi Monarchowie w świecie nieporozumie iż się z sobą w Erfurcie dla ofiarowania wam pokoiu? Nieodrzuciliżeście niedawno propozycyi wymiany jeńcow, i posłania pełnomocnika do Morlaix, którą podobno dla tego odrzuciliście, chociaż wam była z waszego natchnienia uczyniona, ażeby nie przyczyniła się do zbliżenia się do siebie! Imperator Rossyyski i Cesarz Francuzow chcą pokoiu, ponieważ są wielkiemi i potężnemi przez rozległość kraiow i bogactwa ziemi. Anglia niechce dla tego pokoiu, ponieważ chce podciągnąć pod swoie opłaty handel wszystkich narodow, przymusić okręty pod iakążkolwiek bądź banderą do zawiiania do Anglii, i pobierania ceł od całego świata! Oby dobry gieniusz Angielski otworzył wam na koniec oczy! Odstąpcie od tych pretensyy, których nie potraficie utrzymać; ucierpi na tem lą[d], lecz skończy się wszystko na waszey zgubie! Zwroćcie wasze prawa morskie na ten stopień iak były przed 6ciu laty; odwołaycie obrażaiące wyroki waszey rady, których żaden narod nie może uznać; bo Rossyanie, Francuzi i Amerykanie wolełiby raczey uznać waszego Króla Królem Petersburga, Moskwy, Paryża, Wenecyi, Rzymu, Bostonu i Baltimoru, niżeli poddać się wyrokom waszey rady, które nic nie znaczaią iak tylko odezwę powszechney Monarchii. — Nigdy ieszcze nie słyszano takiey mowy z tronu Angielskiego, i ci którzy doradzaią Monarsze tak mowić, okazuią, iż w wszystkich ich czynach wiele iest dwoistości, a mało rozsądku i prawdziwey wielkości. Mowę tę odpisała zapewne ta sama ręka, która przepisała instrukcye dla Welesleja w Hiszpanii, Lord Chatam na wyspę Walcheren, i rozkazy rady 1807 roku. Jest to taż sama mieszanina nieklejących się i źle powiązanych rzeczy.

W obu izbach parlamentu żywe nastąpiły spory względem adresu podziękowania do Króla, wszelako większością głosow przyjęty został.

Z Madrytu d. 19 *Stycznia.*

Głowna kwatera J. K. Mci przeniesiona została z Almagro do Santa Cruz, które miasto leży tylko o dwie mile od Sierra Morena. Od rokoszanow przychodzi wiele zbiegow.

W juncie Sewilskiey panuie naywiększa niezgoda, a pomiędzy ludem naywiększa boiaźń iak tylko dowiedział się, że Napoleon Wielki przybędzie znowu do Hiszpanii. Król wysłał ieszcze przed wyiazdem deputacyą przeciw Cesarzowi, na którey czele znayduią się Xżę Campo Alange, minister związkow zagranicznych i Margrabia Branciforte.

P. Caulincourt, brat W. koniuszego, który nie dawno wyniesiony został na jenerała dywizyi, którego choroba zatrzymała w Madrycie. Teraz przyszedłszy do zdrowia, poiechał do Paryża. Król Jmci zlecił mu, aby oddał Cesarzowi bardzo wielką liczbę chorągwi, które zabrane nieprzyiacielowi zostały w rożnych bitwach, stoczonych w okolicach tuteyszych.

Król wydał w Almagro pod d. 14 b. m. wyrok następuiący:

Zważywszy, iż nieprzyiaciele szczęśliwości Hiszpanii, iak tylko utracili nadzieię dopięcia swoich celow orężem, chwycili się

sposobow podstępnych dla wyperswadowania ludziom, ktorych utrzymuią ieszcze pod bronią, iż poddanie się ich będzie nagrodzone złem traktowaniem i przymusem udania się w służbę daleką od swego kraiu. Chcąc zapewnić iak nayuroczyściey przeznaczenie osob woyskowych, których powrot poprzedzi zupełne przywrocenie spokoyności, postanowiliśmy i stanowiemy co następuie:

Art. 1. Woyskowi wszelkiego stopnia, którzy stawią się dobrowolnie, będą mogli powrocić do swych domow, które mią w prowincyach podbitych, a ieżeli nie maią własnych domow, tedy bawić tam mogą za zaręczeniem ludzi wiary godnych.

— 2. Ci, którzy zechcą służyć, umieszczonemi zostaną w woysku narodowem i zachowaią woyskowe swoie stopnie.

— 3. Zołnierzom zapłacone zostanie za rysztunek i konia 500 realow, za fuzyą czyli karabin 60, a za parę pistoletow 20 realow.

(Pod.) *Ja Krol.*

Z rozkazu J. K. Mci:

Minister sekretarz stanu, M. L. Urquios.

Z Saragossy piszą, iż Hest Sarasa, rozboynik rownie podły, iak zuchwały, którego opuszczaią codziennie chłopi, z których składała się iego zgraia, miał sposobność przywłaszczenia sobie wiele sreber kościelnych. Zdaie się nawet, iż znaczną ich część posłał do Francyi, będąc zawsze gotowem do porzucenia swoiego rzemiosła, które go zbogaciło i używania bezkarnie, ieżeli można, owocow swego łupiestwa. Zaufany w swey sile stał spokoyny w Jllueca; lecz za zbliżeniem się 300 Polakow, zaledwo zdążył uciec, zostawiwszy wszystkie swoie bagaże, ammunicyą, broń i konie. D. 11 o godzinie 4 zrana rozumiał, iż potrafi się zemścić i podeyśdź Polakow uderzył na nich w tem samem mieyscu; lecz Polacy dali mu nową naukę. Szef batalionu Rydulski rozkazał otoczyć iego kupę, gdy szykowała się do bitwy i 80 tych nikczemnikow rozsiekano. Trzynastu innych, których schwytano, będą niebawnie obwieszonemi. Taki los czeka mieszkańcow, których przebaczenie nie odwiodło do tego czasu od rozboiow i zaboystwa, którzy nie powracaią do swych familiy i do prac swoich, iak skoro zbronią w ręku schwytanemi zostaną.

— *Dnia* 26 — Junta Sewilska przenosi się na wyspę Leon. Blake widząc, że nie może daley woyny prowadzić, oddalił się od woyska i powraca do Malaga na łono swey familii. Terragona i Lerida będą ufortyfikowane. Valencia zapłaciła iuż przeszło 60 milion w. Woysko Manchy składa się tylko iuż z 22 000 zbroynych, a 10,000 niezbroynych ludzi.

Z Bajony d. 26. Stycznia.

Listy z Madrytu donoszą, iż woysko pod rozkazami Króla Jmć Katolickiego szybko do Andaluzyi postępuie. Przy odeyściu poczty głowna kwatera znaydowało się w Karolina, na granicy tey prowincyi około 25 mil od Korduby. Przeprawiono się iuż przez wszystkie ciasne pomiędzy skałami wąwozy Sierra Mena, i spodziewaią się, że Andaluzya się podda.

Jenerał Suchet postępuie przeciw Walencyi; mowią iuż nawet, że to miasto posłało do Króla deputacyą, że się poddaie.

Mowią, za rzecz pewną, że Marszałek Augereau złączył się z załogą Barcelońską.

Jenerał Bouvet postąpił z woyskiem swoim do Gigson.

Bajona podobna iest od 22 b. m. do wiel-

kich k szar, które zapełnione są rożnego gatunku woyskiem. Znayduie się tu 8my korpus, który aż do 30 b. m. przechodzić będzie. Naczelnik iego Xżę Abranteski iest tu oczekiwany.

Nadeszły tu rozkazy, aby wszelka była gotowość do podroży J. C. K. Mci z Bajony do Wittoria. Konie J. K. Mci idą iutro do Wittoria.

Z Waladolidy d. 24. Stycznia.

Onegday rano zapalił się tuteyszy inkwizycyyny pałac, nikt go ratować nie chciał i cały się spalił.

Jenerał dywizyi Kellerman donosi pod d. 22 Stycznia, że Pułkownik Dejean podszedł d. 15 Stycznia o godzinie 8 w wieczor miasto Alkaniza, zabił 200 r. k. szanow, resztę rozpędził. Jenerał Echevarna uciekł tylko w koszuli, zostawiwszy wszystkie swoie rzeczy i listy.

Z Amsterdamu d. 6 Lutego.

Z powodu niepewności naszego przeznaczenia ustał wszelki handel, papiery spadaią; z rana rozchodzą się te, w wieczor owe wieści, a iedne iak drugie fałszywe, oto stan naszego królestwa od kilku tygodni, który nie ukończy się prędzey, poki wypadki układow w Paryżu nie będą urzędownie ogłoszone.

Woyska Francuzkie zaięły także Willemstadt, Steenbergen, Klundert i Gertrudenburg, słowem wszystkie mieysca aż po Mozę. W miarę pomykania się woysk Francuzkich cofaią się nasze.

W mieście naszem tak wiele znayduie się woyska naszego, iż nie mogło się w koszarach pomieścić i stoi umieszczane kwaterą.

Oznowa monitora pod d. 5 b. m. sprawiła tu wielkie wrażenie; papiery nasze bardziey ieszcze od tego czasu spadły. Umowa względem kraiu naszego podpisana została w Paryżu, iak się dowiaduiemy, d. 30 Stycznia.

Wszystkie Amerykańskie okręty muszą teraz Texel opuścić.

Z Botzen d. 30 Stycznia.

Hofer nakoniec wynaleziony i schwytany aktuinie został w budzie pasterskiey na wierzchołku iedney nayodleglejszey gory w Passayer. Przyprowadzono go tu d. 28, a dziś odesłany został z swem pisarkiem do Mantui.

Od brzegow Menu d. 8. Lutego.

Pisma publiczne mieszczą co następuie: Dowiaduiemy się, iż Xięstwo Oldenburgskie przyłączone zostanie do królestwa Westfalskiego. Xięstwo to zawiera 54½ mil kwadratowych i 90,000 mieszkańcow.

Stoiące w Hanau i Fuldzie woyska Francuzkie odebrały rozkaz udania się w drogę. Dywizya Dessaix idzie tymczasowo do Xięstwa Bergskiego.

W Augsburgu nie ma iuż iak tylko 1100 mieszkańcow, którzy kwaterunek ponosić mogą. Tak daleko zubożało to miasto, które przed lat 20 miane było za naybogatsze w całych Niemczech.

Z Szweryna d. 9 Lutego.

Odbraliśmy tu przyiemną wiadomość, że kochany nasz Xżę Następca żeni się z Xiężniczką Saską-Weymarską.

DODATEK

DO № 16.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W Niedzielę Dnia 25. Lutego 1810.

Kurs Biletow Wiedeńskich pod dniem 22 Lutego 1810.

26 zło. ryńskich 48 2/3 kr. za sto ryńskich w Bankocetlach, czyli ieden ryński nie ma więcey wartości iak 16 $\frac{1}{12}$ kr. w srebrney monecie.

Z Paryża d. 5. Lutego.

Monitor zawiera obszerny rapport Marszałka Soult, Xcia Dalmacyi, do Xcia Neufszatelskiego, z Bayley d. 22 Stycznia pisany, względem szczęśliwego postępu woysk Króla Jmci Katolickiego przez Sierra Morena aż do Guadalquivir i daley ku Sewilli. D. 19 znaydowała się głowna kwatera Króla w Santa Cruz de Mudela. Woyska użyte do ważney tey wyprawy składały się z 1go i 5go korpusu; pierwszy pod dowodztwem Xcia Trewiso, drugi pod dowadztwem Xcia Belluny, który w podroży swoiey do Korduby kołować musiał z Krolewskich gwardyy, &c. Wszystkie przeprawy przez skały, które nieprzyiaciel obwarował także był minami, zostały przez Xcia Trewiso, Jenerałow Desollas, Sebastyani, Gazan, &c. po niejakiem oporze z strony nieprzyiaciela opanowane. Wypadkiem przedsięwziętych dotąd dwoch attakow było zabranie: 6000 jeńcow, pomiędzy ktoremi regiment Malagi i 5ty Sewilski, 2 Jenerałow, a mianowicie Castejona, wielu officierow, 8 chorągwi, 25 dział, ammunicyi, magazynow, obozu, i zu cłne rozproszenie pozostałych niedobitkow woyska rokoszanow z pod bitwy pod Occana. Junta Sewilska przeniosła się na wyspę Leon, gdzie na d. 1 Lutego zwołani są kortewie, co podobno na nie wiele się przyda, ponieważ wszędzie rozsypuią się kupy rokoszanow. D. 22 Król Jozef oczekiwany był w Andujar.

Sierra Morena, przez ktorą przechodzi teraz woysko Francuzkie, składa się z łańcucha wysokich gór, które przedzielaią Nową Kastylią od Andaluzyi. Gdy przychodzi się tam przez obszerną rowninę Manchy, wystawiaią te góry przykry i odrażaiący widok; gołe skał grzbiety okazuią tylko tu i owdzie krzywo rosnące drzewa. Idąc daley, dzikszą ieszcze okazuie się okolica, szare skały, ciasne doliny, stromyki spadaiące do bezdennych przepaści, słowem nayokropnieysza wystawia się oku pustynia. Przyszedłszy iednak do środka, a szczegolnie ku Andaluzyi, wszystko inną przybiera postać. Wśrod wielkich tych natury igrzysk otwieraią się oku mało-

wnicze i romansyczne widoki i uśmiechaiące się r wniny; przyszedłszy zaś do granic południowych wszystko okrasza nayobfitsza i naypięknieysza zieloność. Dawnieyszych czasów były te góry postrachem dla podrożnych; lecz pod Karolem III. zrobiono przez Sierra Morena piękny gościniec, który idzie aż do Kadyxu. Założone tam osady, pomiędzy ktoremi leży w środku małe, ale piękne miasto Karolina. Początkowo zamieszkane było od Niemcow, potem od Włochow i innych cudzoziemcow; teraz większa część iego mieszkańcow składa się z kraiowcow. Miasto to iest nowo i podług regularnego planu zbudowane; ulice są proste i okolice przyiemne. Sierra Morena sławna iest z bitew w dawnieyszych czasach między Chrześcianami i Maurami. Hiszpańscy kronikarze przesadzaią iednak bardzo te bitwy; i tak ieden z nich pisze, że w iedney tylko rozprawie zabili Chrześcianie 200,000 Maurow. Sierra Morena iest także mieyscem części przypadkow przedziwnego Donkiszota przez Cerwantesa; w tych górach Dorota i Cardenio szukali schronienia; tu bohatyr Manchy przez naśladowanie Orlanda oszalał, i dzikie te okolice wsławione piorem Cerwantesa dłużey zostawać będą w ludzkiey pamięci, niżeli przez woyny za czasow Arabow.

Marszałek Macdonald, Xżę Tarentu, opuszcza Karyntyą, udaiąc się do Hiszpanii, gdzie otrzyma dowodztwo.

Xżna Neufszatelska, córka Xcia Wilhelma Bawarskiego, znayduie się wciąży.

Kommissya do spraw duchownych ukończyła iuż swoie posiedzenia. Mowa o zwołaniu narodowego koncylium.

Z Turynu piszą, iż d. 22 Stycznia dało się czuć w Pignerolles trzęsienie ziemi.

Podług doniesień z Neapolu woyska Rossyyskie, które znaydowały się ieszcze w Tarente powracaią teraz przez wyższe Włochy do oyczyzny.

Z Gerony piszą, iż Jenerał Dumoulin, który w 1500 ludzi pobił pięć razy liczniey-szego nieprzyiaciela, poległ nieszczęściem w tey bitwie.

Mowią, iż wielu biskupow mianowanemi są radcami stanu.

Słychać, iż Neyiaśnieyszy Cesarz podobno iuż do Hiszpanii nie poiedzie.

Mowią, iż na rachunek Rossyi zaciągaią tu u Bankierow Perregaux, Lafit i kompanii 50 milionow fr. na 7 od sta prowizyi.

Po zawartym z Szwecyą pokoiu wydał nasz minister morski rozkazy, aby nasze okręty i korsarze nie zabierali więcey okrętow Szwedzkich.

Hrabia Montesquiou mianowany iest prezydentem ciała prawodawczego.

Przez uchwałę senatu oznaczone iest uposażenie korony w dobrach i t. d.

Z Rotterdamu d. 6 Lutego.

Ogłoszone tu zostały następuiące dwa pisma:

Wypis z protokułu sekreteryatu stanu, w pałacu Tuilleries 20 *Stycznia* 1810.

Napoleon Cesarz Francuzow, Król Włoski, &c. postanowiliśmy i stanowiemy co następuie:

1. Ma bydź utworzone woysko pod nazwiskiem Brabanckiego.
2. Wszystkie między Mozą, Skaldą i Oceanem leżące kraie stanowią territorium tego woyska.
3. Wszystkie Francuzkie i sprzymierzone woyska, które się w tem okręgu znayduią, składać maią woysko Brabanckie.
4. Twierdze leżące między Mozą i Skaldą maią bydź w stanie oblężenia ogłoszone.

5. Woyskowi dowodzcy, Francuzkie i Hollenderskie władze maią się do ninieyszego rozrządzenia stosować.
6. Minister woyny ma zlecenie wykonać niniejszy wyrok.

(Podp.) *Napoleon.*

Z rozkazu Cesarza:

Minister sekretarz stanu, Xżę Bassano.

Zgodne z oryginałem:

Minister woyny, Xżę Feltre.

Drugim pismem iest odezwa następuiąca: Mieszkańcy Brabancyi, wysp Zelandzkich, i leżących nad Mozą i Skaldą! Odebrawszy od Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla rozkaz obrania woyskowego stanowiska w kraiach leżących międzу Mozą i Skaldą, posełam tam przeto dobre i karne woyska, które maią rozkaz szanować wasze osoby i zwyczaie. Spodziewam się, iż będą przyięte w sposobie odpowiadaiącym dobremu ich postępowaniu, za które zaręczam. — W Bredzie d. 28 Stycznia 1810

(Podp.) *Marszałek Xżę Reggio.*

DONIESIENIA.

W Księgarni Jana Maja na ulicy Floryańskiey pod Nrm 507 znayduie się nowe dzieło d. 17 Lutego 1810 r. z pod prassy wyszłe, to iest: *Nauka obyczaiowa o obrzydzeniu występkow, wad i przesądow, a zamiłowaniu prawdy, cnoty i przymiotow towarzyskich, &c. &c.*, z rzeczy i sposobu napisania na zaletę zasługuiące, a przypisane Nayiaśnieyszemu *Fryderykowi Augustowi Krolowi Saskiemu i Xiążęciu Warszawskiemu.* Przez Autora *Moralności w Wykładzie Prawa przyrodzonego &c. i Traktaciku o miłości Oyczyzny*, r. 1809 w Krakowie wydanych.

Niżey wyrażony, nie zostaiąc dotąd ieszcze nigdzie w obowiązkach służby, lecz przymuszony przez okoliczności teraźnieysze, szukać na przyszłość przyzwoitego sposobu utrzymania się, offiaruie Prześwietney Publiczności swe usługi, w następuiących punktach: — Posiadaiąc przy innych wiadomościach język Francuzki, Polski i Niemiecki, przytym odbywszy w młodym wieku wiele woiażow, może swą edukacyą młodych Paniczow woiażuiących, iako Guwerner skutecznie zakończyć. — Powtornie potrafi, przez fizyczne Operacyę, utemperować powietrze tak w zimie, iak i w lecie dyrygować, to iest w pomieszkaniach, żądany gradus zimna lub ciepła utrzymać. — Na ostatek ekonomikę las w zupełnie znaiąc, zdałby się do jeneralney inspekcyi lub gospodarstwa wielkich lasow. — Ktoby sobie życzył mieć takowego u siebie, niech się zgłosi listownie, pod Adressem: Do Jmć Pana P. P. przez Krakow na Olkusz

W państwie Izdebnickim na trakcie Wiedeńskim znayduią się każdego czasu Hiszpańskie Barany w naylepszem gatunku do sprzedania. Życzący sobie ulepszenia stad swych owiec, zechcą się na mieysce udać lub posłać, a tam dowiedzą się o cenie. Barany znayduią się do wyboru roczne, dwoch i trzech letnie i t. d.

Podaie się do powszechney wiadomości, iż Rzeźnik Woyciech Cygankiewicz, dostrzeżony w robieniu trudności co do sprzedarzy mięsa wołowego dla Publiczności na karę 18 zł. ryń. skazany został, z zagrożeniem utraty na zawsze Rzemiosła.

Jacek Mieroszewski Zastępca Prezydenta.

Z Magistratu Miasta Stołecznego Krakowa. Dnia 16go Lutego 1810 roku.

Niżey podpisany na dniu 21 t. m. rano idąc od Haubdwachu wprost ulicą Grodzka ku ulicy Kanowney do kassy powiatowey Krakowskiey końcem zapłacenia podatkow z dóbr Nieszkowa, niespodziewanego doznał przypadku przez wyronienie pugilaresu z skorki czerwoney, w ktorym 620 zł. ryń. znaydował się w bankocettach Wiedeńskich, to iest: 6 sztuk po 100 ryn. 2 sztuki po 10 ryn. tudzież papiery rożne: iako to kwity kassy powiatowey na zapła-

renie podatku nadzwyczaynego w kwocie 600 ryń. i kilkanaście krayearow, nierownie 2 listy z adressem do podpisanego. Upraszа przeto czuley nad nieszczęściem bliźniego ludzkości, aby znalazszy tak wy raczył oddać w Krakowe pod Nr. 311 właścicielowi domu, a tam dobrowolnie z tych samych pieniędzy 100 ryń. nagrody zapewnia się, które zapewne będą mu pożytecznieysze niż gdyby wszystko przy sobie ukrył.

Kasper Stojanowski.

Opisanie Osób Z dnia 23 na 24 Stycznia r. b. z Aresztow Kryminalnych Krakowskich zbiegłych.

Kowal lub Tylek Jozef rodem z Luśny Cyrkułu Myślenickiego 26 lat maiący, katolik, żonaty, rolnik, tenże małego pleczystego wzrostu, niebieskich wielkich oczów, i ciemno gniadych włosow, w ubiorze chłopskim.

Michał Oraczewski rodem z Opoczny, Cyrkułu Kieleckiego 35 lat maiący, katolik, żonaty Owczarz, tenże wielkiego ogromnego wzrostu szerokiey czerwonawey twarzy, małych siwych oczów, wielkiego nosa, ciemnych włosów.

Dura Wawrzeniec rodem z Chałupek Cyrkułu Kieleckiego 70 lat maiący, katolik, żonaty, rolnik tenże wielkiego chuderlawego wzrostu, podługowatey chuderlawey twarzy, siwych oczów, i czarniawych włosow w ubiorze chłopskim.

Windisz Paweł rodem z Czebowic, Cyrkułu Krakowskiego 27 lat maiący, katolik, kawaler, Leśniczy, maiący Oyca Woytem w Czerekowcach, tenże wielkiego wzrostu, małey chuderlawey rumianey twarzy, wielkich siwych oczów i czarniawych włosów, nosił na sobie żupan cielistego koloru sukienny, boty z obcasami i kapelusz okrągły.

Czechocki Piotr rodem z Strzemiska z Wielko Polski, 28 lat maiący, katolik, kawaler, dezerter od Woyska Austryackiego, tenże wielkiego ogromnego wzrostu, podługowatey huderlawey bladey twarzy, wielkich czarniawych oczów, wielkiego nieco śpiczastego nosa, ciemno gniadych włosów i wąsów małych — uciekł w kryminalnym aresztanckim ubiorze.

Walczak Jan rodem z Górki, Cyrkułu Krakowskiego, 40 lat maiący, katolik żonaty, rolnik, wielkiego ogromnego wzrostu, podługowatey pełney białey czerwoney twarzy, małych niebieskich oczow, wielkich czarniawych brwi i włosow. Ubior iego był iasno niebieski żupan, boty z obcasami, i kapelusz.

Derbisz Piotr rodem z Wodny Państwa Tynczpńskiego 28 lat maiący, katolik żonaty, rolnik, tenże był średniego wzrostu, pociągłey pełney twarzy, siwych oczow i gniadych włosow. Nosił na sobie gorsięć podartą, kamizelkę starą zieloną, spodnie skurzane podarte, buty stare z obcasami. Czapka stara z czarnym barankiem i zielonym wierzchem.

Wszystkie przeto Zwierzchności mieyscowe, i każdy w szczególności wzywa się, aby tych zbiegów szlakować, a w przypadku dostrzeżenia, nayblizszey zwierzchności donieść.

Z Dyrekcyi Policyi Miasta Krakowa dnia 28 Stycznia 1810.

Czapski.

Przedawaiącemu chłopu przez Starozakonnego cukier Leibel kilkadziesiąt łoiowych świec zatrzymano i w urzędzie tuteyszym złożone zostały, przedawaiący zaś więcey po nie nie zgłasza się; właściciel przeto prawy tu się zgłosić ma, a udowodniwszy prawo swe świece wspomnione odbierze. — Z Dyrekcyi Policyi w Krakowie d. 19 Stycznia.

Opisanie zbiegłego z aresztu woyskowego na dniu 25 Stycznia [illegible] r. mieniącego się officerem Francuzkim Jacque Durand. Tenże iest wzrostu niskiego, twarzy okrągłey brunatney, włosow czarnych, oczow czarnych; na sobie miał frak stary koloru piaskowego, raytuzy takież z guzikami świecącemi po bokach zapiętemi, buty z małemi stalowemi ostrogami, na szyi chustkę czarną iedwabną, na głowie furaierka granatowa z złotemi galonkami; na lewym boku na fraku między dziurkami nosił wstążeczkę czerwoną uzurpuiąc sobie ten znak członkom legii honorowey właściwy; zwyczaynie mowił źle po Francuzku, po Włosku dobrze, trochę po łacinie i po Węgiersku, przybył tu do Krakowa na marszroutą rządcy kommitatu Węgierskiego Koszyc; a dawniey zostawał w fortecy Munkatz w Węgrzech. Wzywa się przeto wszystkie władze woyskowe i cywilne, aby za dostrzeżeniem tenże był aresztowanym i pod mocną strażą do nayblizszey kommendy woyskowy dostawionym, skąd do sztabu Jeneralnego do Warszawy lub do Kommendy placu Krakowa dostawionym być ma. Dan w Krakowie d. 11 Lutego 1810.

Zieleński, Pułkownik Kommendant placu.